

РЕЦЕНЗИЯ

На участник в конкурс за заемане на академичната длъжност ПРОФЕСОР в професионално направление 7.6. Спорт, Специалност „Спортна стрелба“ за нуждите на катедра “Технически и ледени спортове“ при НСА”Васил Левски”

Кандидат : доц.Иван Борисов Ачкаканов,ДН

Рецензент : проф. Николай Недков Колев, ДН

В обявеният конкурс **доц.Иван Борисов Ачкаканов, ДН** е единствен кандидат. Той е роден на 27.12.1953 година в гр.София; Народност: българска; Националност: българин; Семейно положение: женен. Средно образование завършва през 1972г. в Техникум по автотранспорт, гр.София

Висше образование завършва през 1979 г. ВИФ “Г. Димитров”, със специалност „Физическа Култура“. През 1994 година защитава дисертация за ОНС „Доктор“ , а през 2010 година става Доктор на науките.

I. Професионална кариера :

➤ Спортно състезателна дейност:

Начало е през 1968г. като състезател по спортна стрелба с пушка в ЦСКА „Септемврийско знаме“- юноши до 1974г. От 1974г. до 1980г. състезател мъже в СФД „Академик София“.Покрити изисквания за майстор на спорта през 1976г. Участник и призьор в различни турнири и първенства от вътрешния и международния спортен календар. Републикански шампион и рекордьор в различните дисциплини с пушка. Бронзов медалист от Балканското първенство в Белград 1973г.

➤ Треньорска дейност:

Начало през 1982г. треньор в СФД „Академик София“, треньор на пушка мъже и жени. Участие в централизирана подготовка на националните отбори по спортна стрелба като личен треньор на състезатели постигнали високи спортни резултати.Участие с отборите по спортна стрелба на СФД „Академик София“ в различни турнири и първенства от вътрешния спортен календар. Като треньор има спечелени редица медали в индивидуалното и отборно класиране от републикански първенства в дисциплините с пушка мъже и жени

II. Научна продукция

Кандидатът е представил за участие в конкурса общо 64 труда, които са разпределени както следва :

- Научни трудове - 2 броя , които не подлежат на рецензиране - Дисертационен труд за присъждане на научна степен Доктор на Науките и Автореферат;
- Монография - Ачкаканов, И. „Контролът в спортната стрелба”. Теория и приложени примери. Монография. София НСА прес 2012. 80 стр. ISBN 978-954-718-4 ;
- Учебници и учебни помагала - представени 4 броя;
- Научни статии и доклади в списания, и сборници, самостоятелни публикации -16 броя, като 1 е на чужд език;
- Научни статии и доклади в списания, и сборници в колективи в които кандидатът е първи автор – 3 броя, втори автор – 9 броя (от тях 3 на чужд език);
- Изготвяне на учебни програми – 8 броя

Общата посока в развитието на научно-приложните трудове и публикации на доц. Иван Ачкаканов, ДН, е свързана с управлението на техническата подготовка в спортната стрелба. Актуалността на научно-приложните проблеми са подложени на задълбочен анализ на техническата подготовка на състезатели по спортна стрелба. Значимостта на изследваните проблеми се определя от усъвършенстване управлението на техническата подготовка в съответствие със съвременните изисквания на развитието на спорта, вследствие на което ще се създадат благоприятни условия за достигане на високи постижения по спортна стрелба. Като един от водещите специалисти в теорията и практиката на спортната стрелба, той разработва следните проблеми:

- изследвани са проблемите на подбора на млади стрелци;
- физиологични и биохимични промени след тренировъчно натоварване по спортна стрелба;
- изследвания свързани с изграждането на индивидуалните модели на изстрела с цел усъвършенстване на техническата подготовка;
- разработена терминология – спортна стрелба в полза на специалисти, журналисти, състезатели и интересувашите се от спортна стрелба, и стрелкова подготовка;
- изготвяне на обективни организационно–управленски фактори за бъдещето развитие на спортната стрелба;
- изготвяне на научно обоснована система на спортната подготовка по спортна стрелба, която да създаде приемственост и същевременно актуализация на значима и полезна информация за специалистите по спортна стрелба;

- изработване на система за контрол, като управленска функция за отделните страни на подготовката на състезателите по спортна стрелба, както и здравословното състояние на стрелците.

От представените трудове за участието в конкурса с голяма тежест е Монографията на доц. Ачкаканов „Контролът в спортната стрелба”. Спортната стрелба е спорт, който в своята дълга история винаги е бил своеобразен индикатор на достиженията на техническия прогрес на човека. Спецификата на спортната стрелба като спорт изисква в управлението на тренировъчния процес да се осъществява високоинформативен контрол и неговата специфика влияе активно върху всички сфери на методиката на подготовка.

Особено отражение на световния стрелков спорт по отношение ръста на резултатите оказва ефективното управление на тренировъчния процес, неотделима част от който е процеса на контрол. Чрез представените методични и приложни примери в настоящата монография авторът дава на специалистите полезна и конкретно приложима информация. По този начин считаме, че реално този труд ще подпомогне и процеса на завоюване в бъдеще отново на призови места от страна на българските стрелци.

Представени са и Учебници и учебни помагала - общо 4 броя. Според нас с голяма практическа насоченост е „Спортна стрелба”- Учебно помагало за специалисти. София, НСА прес, 1999 г. 99 стр. ISBN 954-718-008-8. Това помагало е написано в съответствие с действащата учебна програма по спортна стрелба и е предназначено за специалисти. В него са отразени научно-методичните основи на подготовката на стрелците, организацията и методиката на провеждане на учебно-тренировъчната и спортносъстезателната дейност. Теоретико-методичният материал е изложен конспективно и съдържа в основата си данни от научни изследвания и богат практически опит от работата на треньорите и специалистите. Съдържанието на помагалото е свързано с учебника по спортна стрелба, с което се осигурява пълнота в курса на обучение на студентите.

Друго учебно помагало е Спортен Терминологичен речник (второ преработено издание). София, Болидинс, 2010г., в което доц. Иван Ачкаканов разработва терминологията за спортната стрелба, стр. 274-280 ISBN 978-954-394-032-5

Спортният терминологичен речник е предназначен за широк кръг специалисти, спортни педагози, учители, преподаватели и инструктори по физическо възпитание и спорт и др. В това издание е включена

терминологията на спортната стрелба, което е създадено с цел да подпомогне процеса за усъвършенстване на терминологичния базис по дисциплината в нашата страна. Спортния терминологичен речник е предназначен основно за студенти от специалност „Спортна стрелба“, но може да се ползва от студентите магистри „Спорт и сигурност“, а също така и от съдии, състезатели и деятели по спортна стрелба.

За специалистите от спорта стрелба с особена практическа насоченост е „Единна програма за подготовка и тренировка по спортна стрелба” (първо издание). Учебно помагало. 205 стр. БФСС – 2013 г. Тази Единна програма за подготовка и тренировка по спортна стрелба е под общата редакция на доц. Иван Ачкаканов, ДН. Тя не е първата, но твърде дълго време специалистите нямаха нова адекватна на времето разработка, която активно да подпомага тяхната дейност. В нея са обобщени и непосредствено взаимствувани, доказали своята истинност във времето теоретични и приложни резултати от дейността на специалисти като Ст. Попов, Г. Сливов, А. Корх, Л. Матвеев, Цв. Желязков, В. Платонов, В. Дячков и много други. По този начин е направен опит да се създаде приемственост и същевременно актуализация на значима и полезна за специалистите по спортна стрелба методическа разработка, която те да прилагат индивидуално, съобразно изискванията на ръководения от тях тренировъчен процес.

Приложените за конкурса научни и научно-приложни трудове и публикации в списания и сборници, обхващат широк кръг проблеми на Теорията и методиката на спортната тренировка, съвременни аспекти, тенденции и проблеми. В самостоятелните публикации -16 броя, като 1 е на чужд език могат да бъдат групирани в следните направления:

- Усъвършенстване методиката на обучение и оптимизиране на тренировката по спортна стрелба, и повишаване на квалификацията на специалистите работещи в тази сфера (8 заглавия от раздел IV - 1,2,3,4,5,6,7,8). Основните приноси в това направление са:
 - Установено е съществено влияние (основано и върху статистически анализи), че моделът на състезателно поведение оказва пряко влияние на главните спортно-технически параметри –размерността на групата и броя на откъснатите изстрели.
 - Проучване и анализ на динамиката, на резултатите и броя на участниците в дисциплината бърза стрелба с пистолет 25м. –

мъже след промените на техническия правилник на ISSF след 2010г.

- Установена е тенденцията на развитие на спортната стрелба с въздушна пушка и въздушен пистолет в Република България и негативната посока на драстичен спад на състезателите, участващи в държавните първенства след 2003г.

➤ Изготвяне на учебни програми (8 програми раздел IV - 9,10,11,12,13,14,15,16).

Заслужават внимание и разработените от кандидата учебни програми, като техен първи автор още от откриването на специалност спортна стрелба през 1982г. Във времето учебните програми са осъвременени и актуализирани съобразно изискванията на учебните планове на ОКС Бакалавър професионално направление „Спорт“ и магистърските програми „Спорт и сигурност“ и „Спорт за високи постижения“.

➤ Публикувани научни статии и доклади в списания, и сборници в колективи в които доц. Ачкаканов е първи автор – 3 броя, втори автор – 9 броя (от тях 3 на чужд език). В тези публикации интерес и голяма практическа стойност имат научните изследвания свързани с появата и развитието на стрелковия спорт в България в периода от 1878г. до 2013г. Подробно е анализирано съдържанието, организацията и резултатите на системите за високо спортно майсторство, и тяхното интегриране при военнослужещи в различни страни по света. Установено е нивото на стрелковото майсторство на военнослужещи с последващо прилагане на специфични стрелкови упражнения взаимствани от спортната стрелба. За първи път в България се прави модел на предстартов и състезателен стрес при състезатели по спортна стрелба с въздушен пистолет и въздушна пушка.

➤ Разработени са и редица други частни проблеми, чиито приносни моменти не са отразени в изброените по-горе. Те са свързани с:

- практическо приложение на стрелбата в лоши метрологични и усложнени условия, както и противодействие на външните фактори (вятър, мъгла, мараня и температура).
- съвместна дейност с преподаватели от други специалности – индивидуални спортове. Изследван е опита на специалистите от НСА в работата им в спортните клубове, както и тенденциите в развитието на съответния спорт.

След направения от нас анализ на научната продукция на доц.Иван Ачкаканов, не може да не подчертаем теоретичните приноси на автора в научно-изследователската дейност в теорията, методиката и практиката на спортната тренировка по спортна стрелба.В синтезиран вид може да се посочат както следва :

- Установени са актуалните периоди на състезателна дейност и най-висока спортна изява при висококвалифицирани стрелци мъже и жени във всички дисциплини на спортната стрелба.
- Характеризирана е по-нов начин микроструктура на техниката при възпроизвеждане на изстрела. Това обогатява специализираната теория на стрелковия спорт, като формира нови възможности за моделиране, усъвършенстване и контрол на спортната техника.
- Разработени са, на базата на оригинални експериментални изследвания ,многокомпонентни фактори и модели на изстрела при висококвалифицирани стрелци на пушка и пистолет. Същите са с приложно доказана висока ефективност .
- Въз основа на разработените и експериментално апробирани нови модели при произвеждане на изстрела е създаден и обективен подход за управление на техническата подготовка в спортната стрелба
- Изградена е методологична база за усъвършенстване и контрол на спортната техника в стрелбата, основаваща се на експериментално обосновани фактори при произвеждане на изстрела от висококвалифицирани стрелци.

В обобщение може да се посочи, че представените трудове са научно обосновани, както по структура така и по съдържание. Произлизат от реалните специализирани потребности на практиката и дават най-актуални методологични и конкретни отговори за удовлетворяване на тези потребности.

III. Управленска дейност.

Кандидатът в конкурса за Професор има многостранна дейност в Българската федерация по спортна стрелба. От 1993г. до 1997г. работи по съвместителство като Главен селекционер на националните отбори по спортна стрелба. Участва в международни турнири и първенства от международния спортен календар, като Европейски и Световно първенства. През този период българските стрелци от отборите мъже и жени, пушка и пистолет спечелиха 32 златни, 35 сребърни и 26 бронзови

медала. От Олимпийските игри Атланта 1996г. стрелците ни спечелиха 2 сребърни, 2 бронзови и едно пето място. Тук трябва да се отбележи личния принос на кандидата, като личен треньор на Олимпийската вице-шампионка Диана Йоргова. Треньор номер 1 на БФСС за 1996г. Член на управителния съвет на БФСС в периода 1993г.-1997г. и Председател на треньорския съвет 1997г.-1998г. За дейността си за този период кандидата е награждаван с редица материални и морални награди, включително и сребърен медал „За Олимпийски заслуги“ от БОК.

В периода 2003г.-2008г. Главен треньор на Националните отбори по спортна стрелба на Кралство Бахрейн. Дейността е свързана с пълното изграждане на отбори по всички дисциплини. През този период стрелците на Бахрейн са взели участие в официални първенства и турнири, включително и ОИ Атина 2004г., и Азиатските игри, Доха - Катар 2006г. През посочения период състезателите спечелиха над 30 медала от Арабски първенства и турнири, както и един Арабски рекорд, и 7^{мо} място на турнира за Световната купа в Атланта, САЩ 2005г.

По време на целия си преподавателски стаж в НСА доц.Ачкаканов е работил, като научен консултант на НО по спортна стрелба към БФСС. Участвал е като ръководител на редица семинари за повишаване квалификацията на треньорите по спортна стрелба у нас и в чужбина. Първият семинар по линията на МОК „Олимпийска Солидарност“ Охрид и Скопие Македония 1998г. Семинари по линията на CISM на страните от Персийския залив Бахрейн 2004г.,2005г.,2006г. организирани от Асоциацията за военен спорт към Военното Министерство на Кралство Бахрейн. Семинари по линията на Българската федерация по биатлон 2011г. гр. Самоков и 2013г. гр. Троян.

IV. Заключение

Процедурата по обявяването и провеждането на конкурса е спазена. Документите са правилно попълнени съгласно изискванията на ВАК и законовата база.

Рецензентът и кандидата нямат съвместни публикации.

Кандидатът в конкурса доц.Иван Борисов Ачкаканов е уважаван и ерудиран преподавател, добър педагог и професионалист. Той съчетава много успешно научната, научно – приложната и педагогическата дейност, като треньор на различни равнища у нас и в чужбина.

Той е научен ръководител е на голям брой дипломанти в степените "Бакалавър " и "Магистър". Има трима защитили докторанти. Цитиран е от

8 автори над 40 пъти. Има необходимият брой участия в образователни и научни проекти.

На основание на ЗНСНЗ, Правилника към него, научните приноси в трудовете на кандидата, високата професионална квалификация на педагог и личните му качества, предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди на доц.Иван Борисов Ачкаканов, доктор и ДН, научното звание "Професор" в обявления от НСА „В. Левски“ конкурс, по професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Спортна стрелба“, обявен в ДВ. Бр.84 30.10.2015г. стр.82 т.14 за нуждите на катедра „Технически и ледени спортове“.

09.03. 2016 г.

гр.София

Рецензент:

проф. НИКОЛАЙ КОЛЕВ, ДН

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop followed by a series of vertical and horizontal strokes, ending with a diagonal slash.